

III.

B e t æ n k n i n g

Udkast til Lov, hvorved Indfødsret meddeles forffjellige Udlændinge.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 30te November 1866.)

Den danske Lovgivnings Bestemmelser om Fremmedes Afgang til fri og ubindret Bosættelse, til Næringsbrug og til Erhvervelse af Forsørgelsesret ere saa liberale og lempelige, at man uden Frygt for at blive ubillig kan fastholde og minde om, at der ved Meddelelsen af den særlige og fra Næringsborgerretten adskilte Indfødsret bør indtræde en noget strengere Betragtning og stilles andre Betingelser. Der er her Spørgsmaal om den active politiske Borgerrret, der, dengang Forordningen om Indfødsret (15. Januar 1776) udkom, nærmest fremtraadte som Afgang til Statstjenesten i Embeder, men efter Indførelsen af en fri Forsætning tillige omfatter Valgret og Valgbarhed til Folkerepresentationen som Hovedbestanddeel. Det er ingenlunde altid uden umiddelbar praktisk Betydning, hvilke Personer man endog i underordnede Stillinger og snevære Kredse giver Afgang til politisk Medvirksomhed, men endnu mindre er det uvigtigt for Folkets Bevidsthed om sig selv som en ved Sprog, aandeligt Fællesskab og nedarvede Minde forbunden Eenhed og om den Ledestjerne, som al politisk Virksomhed skal finde i Følelsen af denne Eenhed, at Indfødsretten holdes i Agt. Savnet af de Rettigheder, som den indbefatter, griber i Almindelighed slet ikke forstyrrende eller hemmende ind i det private Liv og den private Virksomhed og kan ikke have noget mærkeligt Krænkende eller Trykkende ved sig, naar Vedkommende selv erindre

sig, at Savnet er en Følge af en utilregnelig og for den personlige Agtværdighed ligegyldig Omstændighed. Det skal paa den anden Side ikke nægtes, at den, der længe har levet i et Land og med Kjærlighed har sluttet sig til det Folk, i hvis Midte han lever og for bestandigt tænker at leve, kan nære et naturligt Dunst, uden Hensyn til nogensomhelst egen Nytte eller Skade, om at see enhver Forffjelse imellem sig og Landets oprindelige Borgere ublattet, og Agangen til Deeltagelse i det politiske Statsliv aabnet ogsaa for sig efter hans Kræfters Maal. Men uidentvilt vilde dog den her antyde Grundbetragtning, gennemført paa den Maade, hvilken de fleste af os ere tilbøjelige til at ansee for den i sig selv rigtige og for den, der svarer til den oprindelige Indfødsretsforordnings Aand og til Tanken, som foresvævede ved Grundlovsparagraffen om Indfødsrets ubelukkende Meddelelse ved Lov, lede til Anvendelsen af en Maalestol for Agangen til Indfødsret, der bethdelig indskrænkede Antallet af dem, der hertil bragtes i Forslag, mod hvad nu er Tilfældet, og bandt den til Betingelser, om hvilke der ved de efter Grundloven givne specielle Love om Indfødsret ikke synderlig, undtagen høist ved den første (af 23de April 1850), har været Spørgsmaal. Man vilde da nemlig, foruden at paatrykke dem, der kun ved Fødselen physiske ere Udlændinge, men ganske eller overveiende ere opværede, opdragne og oplærte